

**Χαιρετισμός Πάμπη Κυρίτση,
Γενικού Γραμματέα ΠΕΟ
Στην παρουσίαση της έκθεση του INEK
για την Οικονομία και την Απασχόληση
Λευκωσία, 9 Δεκεμβρίου 2016**

Αγαπητοί προσκεκλημένοι

Συναδέλφισσες και συνάδελφοι

Παρουσιάζεται σήμερα η 13^η στην σειρά «Έκθεση για την Οικονομία και την Απασχόληση 2016».

Φέτος η αποτίμηση της κατάστασης γίνεται σε ένα διαφοροποιημένο πλαίσιο. Η Κύπρος από την περασμένη Άνοιξη δεν βρίσκεται πλέον σε μνημόνιο. Η ανεργία στους επίσημους δείκτες εμφανίζεται να μειώνεται, ενώ από το 2015 καταγράφεται θετικό πρόσημο στο ρυθμό ανάπτυξης. Το ερώτημα τίθεται μόνο του. Τι συμβαίνει λοιπόν;

Εχουμε τέλος της κρίσης; Η επιχείρηση “διάσωσης” της κυπριακής οικονομίας έχει στεφθεί με πλήρη επιτυχία και δικαίως απολαμβάνουμε τα χειροκροτήματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ΔΝΤ όπως σαφώς διακηρύσσουν οι κυβερνώντες;

Θα ήταν ευχής έργο αν έτσι είχαν τα πράγματα. Δυστυχώς όμως. Η πραγματικότητα είναι ότι όλοι αναμέναμε ότι ο καπιταλιστικός κύκλος, με το ένα ή τον άλλο τρόπο ακολουθεί την πορεία του και ότι κάποια στιγμή μετά την καταστροφική και βίαιη εκδήλωση των συμπτωμάτων της κρίσης, μετά την ύφεση και την κατρακύλα, έρχεται η σταθεροποίηση και η σχετική ανάκαμψη.

Το θέμα είναι ποιας ποιότητας είναι αυτή η ανάκαμψη και αν οι παράγοντες που οδήγησαν στην έκρηξη της κρίσης και που ασφαλώς είναι σε θέση οποιαδήποτε στιγμή να την ξαναοδηγήσουν εκεί, υφίστανται και σε ποιο βαθμό.

Και το κυριότερο, ποιες είναι οι επιπτώσεις αυτής της βίαιης μνημονιακής προσαρμογής, πάνω στην κατανομή του εισοδήματος και του πλούτου, πάνω στα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα, πάνω σε ότι περικλείει ως έννοια η κοινωνική δικαιοσύνη.

Αυτό είναι ακριβώς το πιο κρίσιμο σημείο της δικής μας ανάγνωσης. Στην κυρίαρχη ανάγνωση, οι επιδόσεις της οικονομίας αντιμετωπίζονται όχι ως μέσο για την ευημερία των ανθρώπων αλλά αυτόνομα και ανεξάρτητα από τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις πάνω στις διάφορες κοινωνικές κατηγορίες. Είναι όμως οι άνθρωποι που έχουν ανάγκες, είναι οι άνθρωποι που πρέπει να ευημερούν και όχι η οικονομία.

Η ανάλυση των στοιχείων και των αριθμών καταδεικνύει δυστυχώς ξεκάθαρα, ότι η συνταγή η οποία εφαρμόζεται είναι συνταγή σκληρά αντιλαϊκή. Το βάρος από τις επιπτώσεις της καπιταλιστικής κρίσης και της οικονομικής ύφεσης φορτώνεται στους εργαζόμενους και στα αδύνατα στρώματα της κοινωνίας. Η επαναφορά του καπιταλιστικού κύκλου στην φάση της σταθεροποίησης και της ανάπτυξης, στηρίζεται αποκλειστικά, στην υποχώρηση των μισθών, την δραματική διεύρυνση της κοινωνικής ανισότητας και την συρρίκνωση των εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Τα ευρήματα δυστυχώς της έκθεσης μιλούν από μόνα τους. Χωρίς να επεκταθώ στην ανάλυση τους θα ήθελα να σταθώ πολύ σύντομα μόνο σε κάποια σημαντικά συμπεράσματα τα οποία κατά την άποψη μας στηρίζουν και τεκμηριώνουν τις προτεραιότητες του κινήματος μας, όπως αυτές καθορίζονται στις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων της ΠΕΟ.

Το πρώτο από τα συμπεράσματα της έκθεσης στο οποίο ήθελα να σταθώ, είναι το συμπέρασμα ότι η έξοδος από την ύφεση το 2015-2016 δεν σημαίνει ότι η οικονομία επιστρέφει στην “κανονική” της κατάσταση.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα, τα οποία είτε προϋπήρχαν της κρίσης είτε δημιουργήθηκαν από την ίδια την νεοφιλελεύθερη διαχείρισή της, συνεχίζουν να είναι εμφανή και μεγάλα :

- Η πορεία συνεχούς υποβάθμισης του παραγωγικού δυναμικού της χώρας συνεχίζεται. Ως αποτέλεσμα οι καθαρές επενδύσεις έχουν καταστεί για πρώτη φορά τα τελευταία 40 χρόνια αρνητικές το 2015 και παραμένουν μηδενικές για το 2016.
- το εξωτερικό ισοζύγιο δεν είναι ισοσκελισμένο ακόμα και στο χαμηλό επίπεδο παραγωγής και ζήτησης που βρίσκεται σήμερα η οικονομία πράγμα που σημαίνει ότι σε συνθήκες συνέχισης της ανάκαμψης ή περαιτέρω ανατίμησης του ευρώ, θα προκληθούν εκ νέου σοβαρές ανισορροπίες στο εξωτερικό ισοζύγιο
- τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και η χρηματοπιστωτική ασφυξία δεν επιτρέπουν χορηγήσεις νέων δανείων, οι οποίες παραμένουν πολύ περιορισμένες
- το εργατικό δυναμικό έχει υποστεί σοβαρές ζημιές με αποτέλεσμα να υποσκάπτεται η παραγωγικότητα της εργασίας

Η ύπαρξη αυτών των διαρθρωτικών προβλημάτων θέτει εν αμφιβόλω την ικανότητα οικονομικής ανάπτυξης μακροχρόνια με ρυθμούς υψηλότερους του 1,5% έως 2,0%, παρόλο ότι αυτοί είναι ρυθμοί εκκίνησης από τον πάτο θα μπορούσε να πει κάποιος. Στη βάση αυτής της διαπίστωσης η έκθεση συμπεραίνει ότι μπορεί η οικονομία να εξήλθε από την ύφεση, αφού καταγράφει θετικό πρόσημο στην ανάπτυξη, η κρίση

όμως θα συνεχίζεται για όσο τα σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα παραμένουν άλυτα αναπαράγοντας και διευρύνοντας τις κοινωνικές αντιθέσεις και ανισότητες.

Το συμπέρασμα το οποίο εξάγεται από τα ευρήματα της έκθεσης είναι ότι η διεύρυνση της κοινωνικής ανισότητας, παίρνει πλέον δραματικές διαστάσεις. Ο ρυθμός αυτής της διεύρυνσης είναι τρομαχτικός.

Η κυβέρνηση είναι φανερό ότι συνεχίζει να στηρίζει την προοπτική της ανάπτυξης, πάνω στην μονόπλευρη υποβάθμιση των συνθηκών ζωής της μάζας των εργαζομένων.

Με τα στοιχεία που παρατίθενται, η απαξίωση της μισθωτής εργασίας, παρά τη μικρή βελτίωση που υπολογίζεται για το 2016, έχει οδηγήσει την αγοραστική δύναμη των μέσων μισθών περίπου 20 χρόνια πίσω. Στη κατάταξη των 15 πιο προηγμένων χωρών της ΕΕ, με κριτήριο τις μικτές αποδοχές, η Κύπρος είναι η 3η χειρότερη μαζί με την Ελλάδα και την Πορτογαλία με σημαντική απόσταση από το μέσο ευρωπαϊκό όρο.

Και ενώ το μοναδιαίο κόστος εργασίας και από το 2012 μέχρι και το 2016 μειώθηκε περίπου στο επίπεδο του 2000, και είναι συγκρίσιμο μόνο με την Ελλάδα, το μέσο περιθώριο κέρδους βρίσκεται σαφώς σε επίπεδα ψηλότερα του 2011, ενώ το εισοδηματικό μερίδιο του κεφαλαίου πάνω στο ΑΕΠ είναι στα χρόνια της κρίσης αισθητά αυξημένο.

Η θεωρία λοιπόν ότι η υποβάθμιση των μισθών οδηγεί στην αυτόματη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και κατ' επέκταση στη δημιουργία θέσεων εργασίας, αποδεικνύεται για μια ακόμα φορά μύθος.

Υπολογίζεται ότι μεταξύ 2012 και 2015 η απασχόληση έχει μειωθεί 12% και οι απασχολούμενοι είναι κατά 40 χιλιάδες λιγότεροι.

Τον τελευταίο χρόνο παρόλο ότι φαίνεται τάση μείωσης στα ποσοστά ανεργίας, την ίδια ώρα ο αριθμός των απασχολούμενων φαίνεται στα στατιστικά στοιχεία να συρρικνώνεται.

Η εξήγηση αυτού του παράδοξου, βρίσκεται στο γεγονός ότι η υψηλή και παρατεταμένη ανεργία καθώς και η επιδείνωση της ποιότητας της απασχόλησης, εξωθεί ανέργους είτε στην παραίτηση και στην αποχώρηση από το εργατικό δυναμικό είτε στην μετανάστευση.

Φίλες και φίλοι

Τα ευρήματα της έκθεσης, εξηγούν εμπειριστατωμένα, μέσα από ποιες διαδρομές, έχει οδηγηθεί η Κύπρος να είναι η χώρα με τον ψηλότερο με διαφορά ρυθμό διεύρυνσης της κοινωνικής ανισότητας. Τεκμηριώνουν ταυτόχρονα και τις

προτεραιότητες που έχουμε θέσει μέσα από την πρόσφατη ολομέλεια του Γ.Σ. της ΠΕΟ το οποίο πραγματοποιήθηκε πριν δυο περίπου βδομάδες.

Προτεραιότητες οι οποίες αφορούν πρώτα και κύρια την διαδικασία ανανέωσης των συλλογικών συμβάσεων, όπου έχουμε αποφασίσει να διεκδικήσουμε την επαναφορά των όρων απασχόλησης οι οποίοι έχουν διαφοροποιηθεί προς τα κάτω λόγω των συνθηκών που δημιουργήθηκαν το 2013, την διεκδίκηση των αναγκαίων θεσμικών μέτρων που να ενισχύουν την εφαρμογή των συλλογικών συμβάσεων και την προστασία της μισθωτής απασχόλησης, τον αγώνα για επαναδιεκδίκηση κοινωνικών δικαιωμάτων τα οποία έχουν κутσουρευτεί, ιδιαίτερα για τους συνταξιούχους και τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, καθώς και το σταμάτημα του ξεπουλήματος του δημόσιου πλούτου με τις ιδιωτικοποιήσεις.

Και είναι με ικανοποίηση που έχουμε εκτιμήσει στο Γενικό Συμβούλιο, ότι αυτή η πολιτική που χαρακτήρηκε πέρσι το Δεκέμβρη στο έκτακτο Παγκύπριο Συνέδριο και συνεχίζεται, υλοποιείται σταθερά και έχει φέρει ουσιαστικά αποτελέσματα. Ήδη σε ένα ποσοστό πάνω από το 60% των συλλογικών συμβάσεων έχει ξεκινήσει η διαδικασία της σταδιακής επαναφοράς όλων των δικαιωμάτων που είχαν συρρικνωθεί λόγω ειδικών συμφωνιών, έχουμε καταφέρει να θέσουμε στην ατζέντα της συλλογικής διαπραγμάτευσης το θέμα της νομοθετικής στήριξης των δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στις μεγάλες κλαδικές συλλογικές συμβάσεις, έχουμε καταφέρει να επανέλθει για ψήφιση το νομοσχέδιο για την υιοθέτηση εφαρμοστικών διατάξεων για την οδηγία περί ίσης μεταχείρισης των εργαζομένων, το οποίο έχει κατατεθεί από την προηγούμενη κυβέρνηση και είχε αποσυρθεί από την νύν, έχουμε μπει σε διάλογο με την κυβέρνηση και τους εργοδότες για τον τρόπο επανεκκίνησης της ΑΤΑ, έχουμε καταφέρει με τα μέτωπα που έχουν δημιουργηθεί στους μεγάλους οργανισμούς κοινής ωφελείας, όπως η ΑΗΚ και η CΥΤΑ, να εμποδίσουμε την ιδιωτικοποίηση τους και να σταματήσουμε το ξεπούλημα τους.

Αγαπητοί προσκεκλημένοι, Φίλες και φίλοι

Όπως έχω πει δεν είναι πρόθεση μου να αναφερθώ εκτενώς στα συμπεράσματα της Έκθεσης. Αυτό θα το κάμει ο διακεκριμένος ερευνητής, συνεργάτης του ΙΝΕΚ και εξαίρετος επιστήμονας, ο αγαπητός φίλος Ηλίας Ιωακείμογλου τον οποίο καλωσορίζω και ευχαριστώ για την πολύχρονη και παραγωγική μας συνεργασία όλα αυτά τα χρόνια.

Θέλω να ευχαριστήσω ξανά όσους συνέβαλαν στην δημιουργία αυτής της μελέτης και βεβαίως όλους εσάς που ανταποκριθήκατε στην πρόσκληση και είσαστε εδώ για αυτή την παρουσίαση.

Ευχαριστώ